

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), תשל"ה—1975*

1. בחוק זה —
- “רשות מקומית” — עיריה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית;
“ראש רשות” — ראש רשות מקומית;
“מועצה” — מועצה של רשות מקומית;
“חוק הבחירות” — חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה—1965¹;
“השר” — שר הפנים.
2. ראש רשות יבחר בבחירות אישיות, כלליות, ישירות, שוות וחשאיות, לפי הוראות שיתחבר השר.
3. כל אימת שיהיו בחירות למועצה יהיו גם בחירות לראש הרשות והן יתקיימו ביום הבחירות למועצה.
4. (א) מי שזכאי לבחור בבחירות למועצה (להלן — בוחר) זכאי לבחור בבחירות לראש הרשות.
(ב) זכאי להיבחר ראש רשות מי שהוא אזרח ישראלי הזכאי להיבחר חבר המועצה והוא ראשון ברשימת מועמדים למועצה.
5. (א) כל קבוצת בוחרים המונה 750 איש, או שלושה אחוזים ממספר הבוחרים, הכל לפי המספר הקטן יותר, וכן סיעה אחת או יותר של המועצה היוצאת שאושרה לפי סעיף 25(א) לחוק הבחירות, רשאית להציע כמועמד לראש הרשות אדם הזכאי להיבחר ראש הרשות לפי סעיף 4(ב).
- (ב) הצעת מועמד המוגשת מאת סיעה של המועצה היוצאת תיחתם בידי בא כוח הסיעה או ממלא מקומו; הצעת מועמד המוגשת מאת שתי סיעות או יותר של המועצה היוצאת תיחתם בידי באי כוחן של אותן סיעות או ממלאי מקומם.
6. (א) נפטר או התפטר מועמד לראש הרשות ביום ה-10 לפני יום הבחירות או לפני כן, רשאי מי שהציע את מועמדו, לא יאוחר מהיום ה-7 שלפני יום הבחירות, להציע מתוך הכלולים ברשימת המועמדים למועצה מועמד אחר שהוא אזרח ישראלי, במקומו.
- (ב) חובת ההודעה לפי סעיף 41 והוראות סעיף 42 לחוק הבחירות לא יחולו על מועמד שהוצע לפי סעיף זה.
- (ג) מועמד שהוצע לפי סעיף זה רואים אותו לכל דבר כראשון ברשימת המועמדים, על אף האמור בסעיף 41(ב) לחוק הבחירות.
7. (א) פנקס הבוחרים המשמש לצורך הבחירות למועצה ישמש גם לצורך הבחירות לראש הרשות, וכן ישמשו פקיד הבחירות, ועדת הבחירות, מקומות הקלפי, ועדות הקלפי, הקלפיות ומעטפות ההצבעה.

שיטת הבחירות

מועד הבחירות

הזכות לבחור ולהיבחר

הצעת מועמד

פטירה או התפטרות של מועמד

סדרי הבחירות

* נתקבל בכנסת ביום כ"א באב תשל"ה (29 ביולי 1975); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1198.

תשל"ה, עמ' 422.

1 ס"ח תשכ"ה, עמ' 248.

(ב) בנוסף לאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה של חוק הבחירות, בשינויים המחוייבים, גם על בחירות לראש הרשות:

- (1) סעיפים 6, 8, 9 (ב), 10, 35(ג), (ד), (ה), (ח) ו-(ט), 40, 41, 42, 43, 48, 49, 50, 51(ג) ו-(ד), עד 52, 61, 62(א), 63, 64 עד 66, 71, 72 ו-73;
- (2) פרקים ז', ח' ו-ט;
- (3) סעיפים 95 עד 97.

(ג) על פתק ההצבעה לבחירות ראש רשות יחולו הוראות אלה:

- (1) הפתק ישא את שם המועמד בדפוס, בעברית, או בעברית, וערבית, ותו לא;
- (2) הפתק יהיה בצבע שונה מפתק ההצבעה למועצה; צבעו וצורתו ייקבעו בתקנות;
- (3) במקום פתק מודפס יכול לשמש להצבעה גם פתק ריק שצבעו וצורתו נקבעו בתקנות ושעליו יסמן הבוחר בכתב יד את שם המועמד בצורה המאפשרת לזהותו בוודאות, ותו לא; כל בוחר רשאי לקבל מועדת הקלפי פתק ריק;
- (4) הכנסת פתק הצבעה או שני פתקי הצבעה זהים לבחירת המועצה ופתק הצבעה או שני פתקי הצבעה זהים לבחירת ראש הרשות, לתוך מעטפת הצבעה אחת, אין בה כדי לפסול את הקול, על-אף האמור בסעיף 63 לחוק הבחירות;
- (5) היה הקול לבחירת המועצה פסול, אין בכך כשלעצמו כדי לפסול את הקול לבחירת ראש הרשות; היה הקול לבחירת ראש הרשות פסול, אין בכך כשלעצמו כדי לפסול את הקול לבחירת המועצה.

8. (א) עם הגשת הצעת מועמד מאת קבוצת בוחרים כאמור בסעיפים 5 או 6 יתן בא כוח הקבוצה או ממלא מקומו בידי פקיד הבחירות ערבון בסכום שיקבע שר הפנים בתקנות באישור ועדת הפנים של הכנסת; בלא ערבון כאמור לא יקבל פקיד הבחירות את הצעת המועמד.

ערבון

- (ב) לא אושרה סופית הצעת המועמד, תחולט חמישית מסכום הערבון לקופת המועצה והיתרה תוחזר לגותן הערבון.
- (ג) נפטר המועמד לפני יום הבחירות, יוחזר הערבון לגותנו.
- (ד) מועמד שלא קיבל 10% לפחות מהקולות הכשרים או מועמד שהתפטר, יחולט הערבון לקופת המועצה.

9. (א) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל את המספר הגדול ביותר של קולות כשרים הוא הנבחר, ובלבד שקיבל לפחות 50% מאותם קולות.

הוצאות
הבחירות
בקלפי

- (ב) לא קיבל אף מועמד 50% מהקולות הכשרים או שקיבלו שני מועמדים כל אחד 50% מהקולות הכשרים, יקוימו, כעבור 14 ימים מיום הבחירות, בחירות חוזרות לבחירת אחד משני המועמדים שקיבלו בבחירות הראשונות את המספרים הגדולים ביותר של קולות כשרים; המועמד שקיבל בבחירות החוזרות את המספר הגדול יותר של קולות — הוא הנבחר.

- (ג) היה מועמד אחד בלבד, יהא הוא הנבחר, ובלבד שקיבל לפחות מספר קולות כשרים השווה ל-50% ממספר הקולות הכשרים שניתנו בבחירות למועצה; לא קיבל המועמד 50% כאמור, תבחר המועצה ראש רשות מבין חבריה לפי סעיף 26.

10. לא הוגשה שום הצעת מועמד או התפטר המועמד היחיד או נפטר המועמד היחיד או אחד המועמדים לאחר היום ה-10 שלפני יום הבחירות, לא יהיו בחירות בקלפי, והמועצה תבחר בראש רשות מבין חבריה לפי סעיף 26.
11. (א) ערעור על בחירות למועצה אין בו ערעור על בחירת ראש רשות ועריכה שניה של בחירות למועצה כתוצאה מערעור על בחירתה אינה גוררת בחירות לראש רשות, על אף האמור בסעיף 3.
- (ב) ערעור על בחירות לראש הרשות אין בו ערעור על בחירות למועצה ועריכה שניה של בחירות לראש הרשות כתוצאה מערעור על בחירתו אינה גוררת בחירות למועצה.
12. ראש רשות שנבחר בבחירות בקלפי יתחיל לכהן למחרת יום פרסום תוצאות הבחירות; ראש רשות שנבחר על ידי המועצה יתחיל לכהן עם בחירתו; כהונתם תימשך עד שיתחיל לכהן ראש רשות חדש.
13. (א) ראש רשות רשאי, תוך 48 שעות משעה שנתקבלה החלטה במועצה, להודיע בכתב לחברי המועצה על רצונו להביא את ההחלטה לדיון חוזר במועצה ועל יום הדיון החוזר.
- (ב) הדיון החוזר יהיה בישיבה מיוחדת של המועצה שתתקיים תוך 10 ימים מיום שנתקבלה ההחלטה, או תוך פרק זמן קצר יותר אם דרשו זאת 40% מחברי המועצה.
- (ג) תקפה של החלטה שעליה נמסרה הודעה לפי סעיף קטן (א) יותלה עד שהחליטה המועצה בדיון החוזר או עד שחזר בו ראש הרשות מהודעתו, לפי המוקדם יותר.
- (ד) החלטת המועצה בדיון חוזר אינה נתונה לדיון חוזר נוסף לפי סעיף זה.
- (ה) סעיף זה לא יחול על החלטה שחיקוק מחייב את קבלתה ברוב מיוחד של חברי המועצה והיא נתקבלה ברוב כזה.
- (ו) סמכות ראש רשות לפי סעיף זה אינה ניתנת לאצילה.
14. (א) לראש רשות יהיה סגן אחד והוא ייבחר מבין חברי המועצה; הבחירה תהיה תוך חדשיים מהיום שראש הרשות התחיל לכהן או מהיום שנתפנתה משרת הסגן הקודם והיא טעונה אישור המועצה ברוב חבריה.
- (ב) הסגן האמור בסעיף קטן (א) יהיה ממלא מקומו של ראש הרשות, אם נעדר ראש הרשות או נבצר ממנו למלא תפקידו או שחדל לכהן בטרם התחיל לכהן ראש רשות חדש.
15. (א) נוסף לסגן האמור בסעיף 14 רשאית המועצה לבחור, בדרך האמורה בסעיף

— 26

(1) ברשות מקומית שמספר תושביה אינו עולה על 250,000 — סגן אחד או שני סגנים, אולם השר רשאי בתקנות, באישור ועדת הפנים של הכנסת, לקבוע שברשויות מקומיות שמספר תושביהן אינו עולה על המספר שנקבע לכך לא ייבחר סגן נוסף או שייבחר סגן אחד בלבד;

(2) ברשות מקומית שמספר תושביה עולה על 250,000 — שלושה סגנים.

(ב) לענין סעיף זה יהיה, מספר התושבים המספר שנקבע לענין מספר חברי המועצה.

16. לא נבחר סגן כאמור בסעיף 14, או נעדר אותו סגן, או נבצר ממנו למלא את מקומו של ראש הרשות, או חדל לכהן, ימלא את מקומו של ראש הרשות אחד מהסגנים הנוספים שהמועצה קבעה לכך, ואם אין סגן כזה — חבר המועצה שהמועצה קבעה לכך.

מילוי מקום ראש הרשות בהעדר הסגן

17. ראש רשות רשאי, באישור המועצה, לאצול מתפקידו וסמכויותיו לסגן ראש רשות או לחבר ועדת הנהלה כמשמעה בפקודת העיריות² או לעובד הרשות והכל דרך כלל או לענין מסויים או לסוג ענינים מסויים; מילוי התפקידים והשימוש בסמכויות כאמור לא יהיו כרוכים בתשלום שכר.

אצילת תפקידים וסמכויות של ראש רשות

18. ראש רשות שחדל להיות חבר המועצה תיפסק כהונתו כראש הרשות.

ראש רשות שחדל להיות חבר המועצה

19. (א) ראש רשות רשאי, בהודעה בכתב לשר, להתפטר מכהונתו; כהונתו נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי השר, זולת אם ראש הרשות חוזר בו מהתפטרותו לפני כן.

התפטרות

(ב) ראש הרשות ישלח העתק מכתב ההתפטרות לחברי המועצה.

20. (א) הורשע ראש רשות בעבירה פלילית וקבע בית המשפט, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או נציגו שהוגשה לפני מתן גזר הדין, שיש עם העבירה קלון, יעביר בית המשפט את ראש הרשות מכהונתו.

העברה מכהונת מחמת קלון

(ב) החלטה להעביר ראש רשות מכהונתו או לסרב להעבירו ניתנת לערעור כאילו היתה חלק מגזר הדין.

(ג) החליט בית המשפט להעביר ראש רשות מכהונתו, רואים אותו כמושעה עד לגמר תקופת הערעור, ואם הוגש ערעור — עד להכרעה בו; עם היות ההחלטה לסופית תיפסק כהונתו של ראש הרשות.

(ד) הוראות סעיף זה יחולו גם על סגן ראש רשות.

21. (א) נוכח השר שמטעמי בריאות נבצר מראש רשות דרך קבע למלא את תפקידו, רשאי הוא להעבירו מכהונתו.

העברת מכהונת מטעמי בריאות

(ב) ראש הרשות רשאי לערער על החלטת השר לפני בית המשפט תוך 15 יום מהיום שנמסרה לו החלטת השר.

(ג) כהונתו של ראש רשות לא תיפסק אלא כעבור תקופת הערעור, ואם הוגש ערעור — עם דחייתו.

22. (א) נוכחה המועצה כי ראש הרשות מתנהג התנהגות שאינה הולמת מעמדו של ראש רשות וסבורה היא שעל כן אין הוא ראוי לכהונתו, רשאית היא, לאחר שנתנה לו הזדמנות להשמיע דברו, להעבירו מכהונתו.

העברה מכהונת מחמת התנהגות

2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

(ב) ההחלטה להעביר את ראש הרשות מכהונתו תהיה מגומקת ותתקבל בישיבה מיוחדת, סגורה, של המועצה ברוב של שלושה רבעים ממספר חבריה; ההחלטה טעונה אישור השר.

(ג) לא קרא ראש הרשות לישיבה מיוחדת כאמור תוך 14 יום מהיום שרוב חברי המועצה דרשו ממנו לעשות כן, רשאים רוב חברי המועצה לקרוא לישיבה כאמור והם יקבעו מי ישב בראשה.

כחונת ראש
רשות במקרה של
מינוי מועצה
או ועדה

23. מונחה ועדה או מועצה לפי סעיף 143 לפקודת העיריות או סעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות³, יחדל ראש הרשות מכהונתו ביום שיתחיל לכהן יושב ראש הועדה שנתמנה או ראש הרשות שתבחר המועצה, לפי הענין.

ראש רשות
במקום ראש
רשות
שחדל לכהן

24. (א) נפטר או התפטר ראש רשות לפני תחילת כהונתו או תוך תקופת כהונתו, או חדל לכהן לפי אחד הסעיפים 18 עד 22, תבחר המועצה ראש רשות מבין חבריה לפי הוראות סעיף 26.

(ב) על מועמד שנבחר לפי הוראות סעיף 26 לא תחול החובה להיות ברשימת המועמדים למועצה.

חדילה מכהונת
120

25. סגן ראש רשות יחדל מכהונתו אם נתקיים אחד מאלה:

- (1) חדל להיות חבר המועצה;
- (2) התפטר מתן הודעה בכתב למועצה;
- (3) בסגן כאמור בסעיף 14 — ראש הרשות, באישור המועצה ברוב חבריה, העביר אותו מכהונתו;
- (4) בסגן אחר — הועבר מכהונתו בהחלטת המועצה שנתקבלה ברוב חבריה בישיבה מיוחדת;
- (5) הועבר מכהונתו על פי סעיף 20 לחוק זה.

בחירת המועצה
בראש רשות
וסגנו

26. (א) על בחירת המועצה בראש רשות וסגנים לראש רשות יחולו הוראות אלה:

- (1) ההצבעה תהיה גלויה;
- (2) המועמד שקיבל למעלה ממחצית הקולות של כל חברי המועצה — הוא הנבחר;
- (3) לא קיבל שום מועמד רוב כזה, מצביעים שנית; לפי דרישת חבר מחברי המועצה תידחה ההצבעה השניה לישיבה אחרת שתקויים ביום החול הבא אחרי יום הישיבה הראשונה;
- (4) המועמד שקיבל בהצבעה השניה או בכל הצבעה נוספת למעלה ממחצית הקולות של חברי המועצה המצביעים (להלן בסעיף זה — רוב) — הוא הנבחר;
- (5) לא קיבל שום מועמד רוב בהצבעה השניה, מצביעים בשלישית;
- (6) לא קיבל שום מועמד רוב בהצבעה השלישית, מצביעים ברביעית; לפי דרישת חבר מחברי המועצה תידחה ההצבעה הרביעית לישיבה אחרת שתקויים ביום החול הבא אחרי יום הישיבה שבה נערכה ההצבעה השלישית; בהצבעה הרביעית יעמדו לבחירה רק המועמדים שעמדו לבחירה בהצבעה השלישית;

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(7) לא קיבל שום מועמד רוב בהצבעה הרביעית, חוזרים ומצביעים עד שמועמד אחר יקבל רוב; בהצבעה החמישית וכן בכל הצבעה נוספת לא יועמד לבחירה (להלן בפסקה זו — יצא) מועמד שקיבל בהצבעה הקודמת את מספר הקולות הקטן ביותר; קיבלו מועמדים אחדים מספר שווה של הקולות והוא מספר הקולות הקטן ביותר, ינהגו כך: היו שני מועמדים כאמור, יצא אחד מהם, כפי שייקבע בהגרלה; היו יותר משניים, יצא לפני כל הצבעה נוספת רק מועמד אחד, כפי שייקבע בהגרלה;

(8) כל הגרלה* לפי סעיף זה תיערך בו במקום בידי יושב ראש הישיבה; היה היושב ראש עצמו מועמד לראש הרשות בהצבעה שקדמה להגרלה, תמנה המועצה חבר שאינו מועמד לראש הרשות והוא יערוך את ההגרלה.

(ב) על מועמד לבחירות לפי סעיף זה לא יחול התנאי שעליו להיות ראשון ברשימת המועמדים למועצה.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו על אף האמור בהוראות אחרות של חוק זה.

27. כל עוד לא החל לכהן ראש רשות לפי סעיף 12 יכהן כראש הרשות האדם שנשא בכהונה זו ערב יום הבחירות למועצה, ואם נבצר ממנו לפעול או שחדל מכהונתו אחרי הבחירות — הסגן האמור בסעיף 14, ובאין סגן כאמור או שנבצר אף ממנו לפעול — חבר המועצה שהשר מינהו לכך.

ראש רשות
וזמן ביניים

28. (א) השר יפרסם ברשומות הודעה על אלה:

פרסום

(1) בחירה של ראש רשות על ידי המועצה;

(2) בחירה של סגן ראש רשות;

(3) חדילתם של ראש רשות או סגן ראש רשות, מכהונה.

(ב) מזכיר הרשות המקומית יודע לשר מיד על כל מקרה כאמור בסעיף קטן (א).

29. חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט—1959⁴, יחול בשינויים המחוייבים גם על בחירות לראש רשות לפי סעיף 3.

תחולת חוק
הבחירות
(דרכי תעמולה)

30. (א) סעיפים 126 עד 135 לפקודת העיריות, למעט סעיף 129 — בטלים.

תיקון פקודת
העיריות

(ב) בסעיף 143 לפקודת העיריות, במקום פסקאות (2) ו-(3) יבוא:

"(2) המועצה או ראש העיריה אינם ממלאים עוד, לדעת השר, את התפקידים שהוטלו עליהם לפי הפקודה או בכל דין אחר או שאינם מנהלים כשורה את תחום שיפוטם, וכל זאת לאחר שהזהיר אותם;

(3) ועדת חקירה מצאה כי המועצה או ראש העיריה אינם עשויים למלא את תפקידיהם כראוי והמליצה לפני השר על פיזור המועצה."

(ג) בסעיף 145 לפקודת העיריות, בסעיף קטן (א), במקום "לועדה ממונה" יבוא "מועצה שמונתה לפי סעיף 143 תבחר ביושב ראש וסגנים לפי סעיף 26 לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), תשל"ה—1975; לועדה שמונתה".

31. (א) בסעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות —

תיקון פקודת
המועצות
המקומיות

(1) במקום "הממונה" יבוא "השר";

4 ס"ח תשי"ט, עמ' 138.

(2) במקום פסקה (2) יבוא :

"(2) המועצה או ראש המועצה אינם ממלאים עוד, לדעת השר, את התפקידים שהוטלו עליהם לפי הפקודה או צו הכינון או בכל דין אחר או שאינם מנהלים כשורה את תחום שיפוטם, וכל זאת לאחר שהוהיר אותם ;

(3) ועדת חקירה מצאה כי המועצה או ראש המועצה אינם עשויים למלא את תפקידיהם כראוי והמליצה לפני השר על פיזור המועצה."

(ב) בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות; בסעיף קטן (א), במקום "מונתה ועדה" יבוא "מועצה שמונתה לפי הוראות סעיף 38 תבחר ביושב ראש ובסגנים לפי הוראות סעיף 26 לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), תשל"ה—1975 ; לוועדה שמונתה".

תיקון חוק
הבחירות

32. בחוק הבחירות —

(1) בסעיף 63 (ב), בסופו יבוא "אולם לא ייפסל אם נמצאו במעטפה לא יותר משני פתקי הצבעה של רשימה אחת";

(2) בסעיף 73 (א), במקום "פסק דינו יהיה סופי" יבוא "פסק דינו ניתן לערער לבית המשפט העליון ברשות שופט של בית המשפט העליון, בשאלה משפטית; בקשת הרשות תוגש תוך 14 יום מיום מתן פסק הדין".

ביצוע ותקנות

33. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

הוראת מעבר

34. כל עוד לא נבחר ראש רשות ברשות מקומית פלוגית לפי חוק זה, יהיו סמכויותיהם וכהונתם של ראש הרשות וסגניו כאילו חוק זה לא נתקבל.

יוסף בורג
שר הפנים

יצחק רבין
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה